

Vårdval primärvård, uppföljning januari-december 2019

Dnr 01471-2019

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar att godkänna uppföljningsrapport för Vårdval primärvård januari-december 2019.

Yttrande till beslutsförslaget

Det är positivt att det hälsofrämjande arbetet stadigt går framåt. Det är ett viktigt område och Regionstyrelsen har inför 2020 höjt den prestationsbaserade ersättningen med koppling till levnadsvanearbete och prevention. Med det förväntas ytterligare insatser för att nå målen och förbättra den framtida folkhälsan. Områden med ojämställdhet mellan kvinnor och män bör särskilt uppmärksammas.

Sammanfattning

Tillgängligheten till primärvården är genomsnittligt god i länet men särskilt telefontillgängligheten varierar för mycket, både mellan hälsocentraler och mellan olika månader på året.

Resultaten för Nationella patientenkäten har glädjande nog förbättrats. Patienterna blir bemötta med respekt och tycker tillgängligheten är bra men primärvården behöver arbeta med att ge kontinuitet i vården samt hjälpa till att koordinera den för de patienter som har det behovet.

Antalet hälsosamtal till personer 30, 40, 50 och 60 år ökar för varje år men att inte ens hälften av målgruppen får en inbjudan till samtal är inte tillfredsställande och en förbättring krävs.

Levnadsvanearbetet riktat mot riskgrupper förbättras stadigt och andelen patienter som fått ta del av riskbedömningar och åtgärder ökar för varje år. Det finns dock fortfarande en variation mellan hälsocentralernas resultat som inte är tillfredsställande och när det gäller gruppen med risk för hjärt-/kärlsjukdom, en skillnad mellan könen som inte är acceptabel, fler män än kvinnor får frågor som sina levnadsvanor.

Kostnaderna för digitala kontakter hos sk nätläkare dubblerades jämfört med föregående år, förhoppningsvis kommer regionens digitala verktyg Digitalen att medföra minskade kostnader och en bättre vårdkedja för de patienter som väljer digital kontakt.

Ärendet

Vårdval Norrbotten infördes 1 januari 2010 med utgångspunkten att invånarna själva skall ges möjlighet att välja hälsocentral. Alla aktörer i vårdvalet, oavsett driftsform, har samma uppdrag. I Norrbotten finns 29 hälsocen-

traler, av dessa drivs 25 i egen regi. Antalet hälsocentraler har minskat de senaste åren och fortsätter att minska. Björknäs och Erikslund hälsocentraler slås ihop organisatoriskt från 2020.

Hälsosamtal

Hälsosamtal skall erbjudas personer listade vid hälsocentralen som under året fyller 30, 40, 50 eller 60 år. Under 2019 har drygt 5200 personer fått inbjudan till hälsosamtal via enkätverktyget dvs endast 42 procent av de aktuella åldersgrupperna. Det var nästan 60 procent av de inbjudna 30-åringarna som tackade nej till hälsosamtal. I övriga åldersgrupper var det mellan 40 och 50 procent som tackade nej till samtal efter inbjudan. Hälsocentralerna får ersättning för de hälsosamtal som dokumenteras i journalen. Tolv av länets hälsocentraler har nått målet att 25 procent av målgruppen ska ha fått ett hälsosamtal under 2019. Under året genomfördes 2169 journalförda hälsosamtal vilket är fler än föregående år då 1524 samtal genomfördes. Totalt 18 procent av de drygt 12 000 norrbottningar som ingår i målgruppen deltog i ett hälsosamtal det var fler kvinnor (1266) än män (903). I gruppen 60 år har 31 procent kvinnor och 21 procent män deltagit i hälsosamtal. För 50-åringar är motsvarande siffra 26 procent kvinnor och 17 procent män. Av länets 40-åringar har 15 procent kvinnor haft samtal och 11 procent av männen. Hos 30-åringar är det 12 procent av kvinnor och 8 procent män som haft hälsosamtal.

Mödra- och barnhälsovård

Indikatorn som följs för mödrahälsovård är andel separata hälsosamtal med blivande mödrar. Målet är att 80 procent av de som är inskrivna inom mödrahälsovård får ett tidigt separat hälsosamtal. Snittresultat för länet 2019 är 83 procent, vilket är i nivå med samma period förra året. Det är 18 hälsocentraler som klarar målet. För barnhälsovård redovisas resultat för hembesök hos familjer med ett nyfött barn och depressions-screening för nyförlösta. Länssnittet för hembesök hos familjer med ett nyfött barn är 76 procent för perioden vilket är en ökning jämfört med samma period föregående år (70 procent). Målet, som är 70 procent, nås av 21 hälsocentraler. Depressions-screening för nyförlösta har ett länssnitt för 2019 på 84 procent vilket är en förbättring jämfört med 2018 (80 procent). Målet är 90 procent och fem av länets hälsocentraler når det.

Tillgänglighet

Länssnittet för telefontillgänglighet totalt för 2019 är 87,2 procent, vilket är i nivå med resultatet 2018 (87,7 procent). Resultaten totalt för året varierar mellan 69 procent och 100 procent hos de olika hälsocentralerna. Målet på 100 procent nås av två hälsocentraler, Hortlax och Sanden. Målet är att 100 procent av de som söker primärvård ska få en medicinsk bedömning inom tre dagar. För regionen totalt får 91,3 procent av patienterna medicinsk bedömning inom tre dagar. Totalt sett är det ingen skillnad mellan könen. På hälsocentralsnivå kan det skilja några procentenheter mellan kvinnor och män men det växlar olika månader och ingen tydlig trend för könsskillnader kan ses. Region Norrbotten har haft bättre resultat jämfört

med riket under 2019, i oktober hade Norrbotten 92 procent som fått medicinsk bedömning inom tre dagar jämfört med rikets 77 procent.

Levnadsvanerarbete mot riskgrupper

För helåret 2019 är det 15 hälsocentraler som når målet att ha ställt frågor om levnadsvanor till minst 70 procent av gruppen med risk för att utveckla hjärt-/kärlsjukdom. Totalt i länet har 68 procent av riskgruppen fått frågor. Det är en ökning jämfört med samma period förra året (62 procent). Det är 22 hälsocentraler som når målet att 70 procent av de med risk för ohälsa fått åtgärd enligt nationella riktlinjer. Länsnittet för att ha fått en åtgärd är 77 procent vilket är i nivå med 2018 (76 procent). Det är 65 procent av kvinnorna och 70 procent av männen som fått fråga om levnadsvana. Variationen mellan hälsocentralerna är stor och det finns flera hälsocentraler där det är 10 procentenheter fler män som fått fråga levnadsvanor än kvinnor. Av kvinnorna med risk för ohälsa har 77 procent fått åtgärd, motsvarande för männen är 79 procent.

För helåret 2019 är det tre hälsocentraler som nått målet när det gäller att ställa fråga om levnadsvanor till minst 70 procent av riskgruppen med psykisk ohälsa. Länsnittet är 53 procent vilket är en ökning jämfört med samma period förra året (46 procent). Av de som bedömts ha risk för ohälsa har totalt 69 procent fått någon form av åtgärd. Tio hälsocentraler uppnådde målet 70 procent. Det är 53 procent av kvinnorna och 51 procent av männen som fått fråga om levnadsvana. Av kvinnorna med risk för ohälsa har 68 procent fått åtgärd, motsvarande för männen är 69 procent.

Våld i nära relation

Av de som tillfrågats om våld i nära relation är 65 procent kvinnor och 35 procent män. Det är 23 procent av kvinnorna och 14 procent av männen som uppger aktuell eller tidigare våldsutsatthet. I 34 fall har barn bevittnat våldet.

Läkemedelsgenomgång

Målet att 50 procent av patienter 75 år eller äldre med fem eller fler uthämtade läkemedel har en dokumenterad läkemedelsgenomgång på sin hälsocentral nås av fyra hälsocentraler. Länsnittet är 35 procent för 2019, året före var länsnittet 32 procent. Det är 35 procent av kvinnorna och 34 procent av männen som fått läkemedelsgenomgång.

Nationella patientenkäten

Resultaten för Nationella patientenkäten 2019 visar att upplevelsen av besöken har förbättrats inom samtliga dimensioner jämfört med samma mätning år 2017. De högsta resultaten ses inom Respekt och bemötande samt Tillgänglighet. Den dimension som har länets lägsta resultat är Kontinuitet och koordinering. Länets högsta sammanlagda resultat återfinns för Hortlax hälsocentral. Männen i Norrbotten är mer nöjda med primärvården än kvinnorna och har högre resultat för samtliga dimensioner.

Digitala besök hos s.k. nätläkare

Under 2019 ökade de digitala kontakterna hos s.k. nätläkare. Kostnaden dubblerades jämfört med 2018 och uppgick till 6,6 mnkr. Dubbelt så många kvinnor (9315) som män (4383) tog kontakt med nätläkare. Nästan 75 procent av kontakterna utgjordes av personer 0-39 år (0-6 år: 10 procent, 7-39 år: 64 procent). Endast tre procent av de digitala kontakterna gjordes av personer som var 65 år eller äldre.

Beslutsförslagets påverkan avseende jämställdhet

Olikheter i resultat gällande kvinnor och män, flickor och pojkar bör uppmärksammas och åtgärdas. För övrigt bedöms beslutet inte ha någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män, flickor och pojkar.

Bilagor:

Vårdval Primärvård, uppföljning januari-december 2019

Vårdval Primärvård, resultatbilaga januari-december 2019

Protokollsutdrag skickas till:

Ekonomi- och planeringsdirektör

Divisionschefer Närsjukvård